

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9So/77/2013
Identifikačné číslo spisu:	3010200249
Dátum vydania rozhodnutia:	24.09.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:3010200249.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: A., bytom K.B., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29.augusta č.8, Bratislava, o vdovecký dôchodok, na odvolanie odporkyne i navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 18. februára 2013, č.k. 15Sd/84/2010-118, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 18. februára 2013, č.k.15Sd/84/2010-118 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom krajský súd zrušil rozhodnutia odporkyne číslo XXX XXX XXXX z XX. septembra 2006 v spojení s rozhodnutiami číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 30. januára 2007, číslo XXX XXX XXXX zo dňa 23. júna 2010 o prepočte na Eur a zvýšení vdoveckého dôchodku od 1. januára 2009, číslo XXX XXX XXXX zo dňa 23. júna 2010, o zvýšení vdoveckého dôchodku od 1. júla 2008, číslo 4XX XXX XXXX X zo dňa 7. júna 2007, v spojení s rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 23. júna 2010 o zvýšení vdoveckého dôchodku od 1. januára 2010, číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 4. júla 2007, o zastavení vdoveckého dôchodku, číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 4. júla 2007 o povinnosti vrátiť neprávom vyplatený vdovecký dôchodok, číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 30. júna 2010, číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 13. júla 2010, o zrušení rozhodnutia o zastavení vdoveckého dôchodku, číslo XXX XXX XXXX 0 zo dňa 13. júla 2010 o zrušení rozhodnutia o vrátení neprávom vyplateného vdoveckého dôchodku, číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 9. decembra 2010, číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 22. marca 2011 a vec vrátil odporkyni na ďalšie konanie. Odporkyni uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania, cestovné vo výške 9,24 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Krajský súd dospel k záveru, že v zmysle § 250j ods. 2 písm. a) O. s. p. rozhodnutie odporkyne z 13. septembra 2006 vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia, keď pri posudzovaní rozhodujúceho obdobia na zistenie priemerného osobného bodu v zmysle § 63 ods. 8 zákona č. 461/2003 Z. z. odporkyňa vychádzala z doby desať rokov v rozpore s platnou právnou úpravou, ktorá stanovovala dobu najmenej dvadsať dva rokov. Keďže žiadny z výrokov nasledovných rozhodnutí nenahrádza výrok

uvedeného rozhodnutia odporkyne od svojho počiatku, nie je podľa názoru krajského súdu v prejednávacom prípade prípustné, aby krajský súd v konaní o opravnom prostriedku tým, že by takéto rozhodnutie potvrdil, sa podieľal na správoplatnení rozhodnutia, ktoré považuje od počiatku za nezákonné.

Všetky ďalšie rozhodnutia vydané odporkyňou považoval krajský za obsahovo nadväzujúce na rozhodnutie z 13. septembra 2006, bez existencie ktorého strácajú svoj podklad. Poukázal na to, že ani jedno z rozhodnutí odporkyne nenahrádza (nezrušuje) rozhodnutie odporkyne z 13. septembra 2006, pri ktorom krajský súd zistil vyššie konštatované nesprávne právne posúdenie, od svojho počiatku. To platí aj o rozhodnutí odporkyne zo dňa 22. marca 2011, ktoré podľa záväznej časti tohto rozhodnutia (výroku) nenahrádza uvedené rozhodnutie odporkyne.

Rozsudok krajského súdu napadla odporkyňa včas podaným odvolaním. Namietla, že rozhodnutím z 13. septembra 2006, bol navrhovateľovi skutočne priznaný vdovecký dôchodok v nesprávnej výške, nakoľko pri stanovení rozhodujúceho obdobia na zistenie priemerného osobného mzdového bodu bola nesprávne použitá právna úprava účinná do 30. júna 2005, avšak po zistení nesprávnosti tohto rozhodnutia odporkyňa sama vydala dňa 22. marca 2011 nové rozhodnutie, v ktorom správne určila rozhodujúce obdobie na zistenie priemerného osobného mzdového bodu, čím však došlo k zníženiu priemerného osobného mzdového bodu z 1,3412 na správnu hodnotu 1,1986 a tým aj k zníženiu vdoveckého dôchodku navrhovateľa. Odporkyňa znížila sumu vdoveckého dôchodku navrhovateľa v súlade s ustanovením § 112 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) od 12. júna 2011 na 184,80 € mesačne. Nesúhlasila s názorom krajského súdu, že ustanovenie § 112 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. je možné použiť len na dávky právoplatne priznané, keďže rozhodnutia o dôchodkových dávkach sú predbežne vykonateľné. Navrhovateľovi bol od 5. júla 2006 priznaný vdovecký dôchodok vo vyššej sume ako patril a preto bola jeho suma rozhodnutím z 22. marca 2011 podľa § 112 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. znížená od 12. júna 2011, t.j. od nasledujúceho dňa po dni, ktorým uplynulo obdobie, za ktoré sa dávka už vyplátila. Poukázala na to, že ustanovenie § 112 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. o možnom znížení sumy už raz priznanej dávky sleduje právnu istotu poberateľa dávky, ktorému nie je možné znížiť (resp. odňať) dávku späť.

Odporkyňa nesúhlasila ani s názorom krajského súdu, že je vylúčené postúpiť pohľadávku na poistnom na nemocenské poistenie a na dôchodkové poistenie iným subjektom, ako právnickej osobe so 100 % majetkovou účasťou štátu, určenej ministerstvom. Zo znenia § 149 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. podľa názoru odporkyne vyplýva, že nie je možné postúpiť pohľadávku na poistnom na dôchodkové poistenie pred rokom 1994, čo znamená, že pohľadávku na poistnom na dôchodkové poistenie od roku 1994 postúpiť možné je. Manželka navrhovateľa bola samostatne zárobkovo činnou osobou od 15. októbra 1991 do 28. februára 2005. Poistné zaplatila za obdobie od 15. októbra 1991 do 31. decembra 1991 a od 1. januára 1993 do 31. decembra 1993 (za obdobie od 1. januára 1992 do 31. decembra 1992 poistné nie je zaplatené). Poistné za obdobie od 1. januára 1996 do apríla 1996 zaplatil navrhovateľ dňa 30. januára 2008.

Pohľadávka na poistnom na dôchodkové zabezpečenie za obdobie od 1. októbra 1994 do 31. decembra 1995 a od apríla 1996 do 31. decembra 2000 bola postúpená (odpredaná) spoločnosti BA One s. r. o., Bratislava na základe Zmluvy o postúpení pohľadávok č. 3 zo dňa 29. júla 2008 podľa § 149 ods. 1 až 11 zákona v znení zákona č. 555/2007 Z. z. a § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka. Z § 277b zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 721/2004 Z. z. vyplýva pre odporkyňu možnosť, nie povinnosť postúpiť pohľadávku na poistnom na dôchodkové poistenie osobe so 100 % majetkovou účasťou štátu určenú ministerstvom. Postúpenie pohľadávok odporkyne sa uskutočnilo na základe verejnej obchodnej súťaže v zmysle ustanovení Obchodného zákonníka.

Odporkyňa poukázala súčasne na ustanovenie § 78 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., podľa ktorého povinne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnnej osobe a dobrovoľne dôchodkovo poistenej osobe, ktoré nezaplatili včas a v správnej sume poistné na dôchodkové poistenie za obdobie, za ktoré boli povinné platiť poistné na dôchodkové poistenie, sa toto obdobie na nárok na starobný dôchodok,

predčasný starobný dôchodok a invalidný dôchodok a na určenie ich sumy ako obdobie dôchodkového poistenia odo dňa, v ktorom bola zaplatená celá suma dlžného poistného na dôchodkové poistenie. To platí aj na nárok na vdovský dôchodok, vdovecký dôchodok a sirotsky dôchodok po fyzickej osobe uvedenej v prvej vete a na určenie ich sumy, ak vdova, vdovec alebo sirota zaplatili dlžnú sumu poistného na dôchodkové poistenie po fyzickej osobe uvedenej v prvej vete. Na účely určenia sumy starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku zomretého poistenca sa poistné zaplatené podľa druhej vety považuje za zaplatené ku dňu jeho smrti. Pretože nebola zaplatená celá suma poistného, nie je možné hodnotiť ani obdobia, za ktoré bola suma poistného neb. manželky navrhovateľa zaplatená.

Odporkyňa namietla tiež nesprávny názor krajského súdu, podľa ktorého je v zmysle § 172 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. daná právomoc odporkyne rozhodnúť o ďalších uplatnených nárokoch navrhovateľa, ako sú úroky z omeškania, rozhodnutie o starobnom dôchodku zomretej manželky navrhovateľa, nemajetková ujma. Odporkyňa nie je v omeškaní s výplatou akejkoľvek dávky v prospech navrhovateľa a odporkyni nebola doručená žiadosť zomretej manželky navrhovateľa o starobný dôchodok. preto o tejto nie je možné rozhodnúť.

Poukázala tiež na skutočnosť, že rozhodnutia zo dňa 4. júla 2007 o uložení povinnosti vrátiť neprávom vyplatené sumy na vdoveckom dôchodku a o zastavení výplaty vdoveckého dôchodku boli zrušené dvomi rozhodnutiami odporkyne zo dňa 13. júla 2010 v rámci autoremedúry.

Z uvedených dôvodov navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, č. k. 15Sd/84/2010-118 zo dňa 18. februára 2013 zmenil a napadnuté rozhodnutia odporkyne ako vecne správne potvrdil.

Rozsudok krajského súdu napadol včas podaným odvolaním z 25. apríla 2013 aj navrhovateľ. Namietol, že rozsudok je neúplný, nepresný a poškodzujúci. Určenie trov konania vo výške 9,24 € považuje za poškodzujúce, v rozpore s čl. 2 ods. 2 Ústavy SR. Krajský súd mu týmto rozhodnutím spôsobuje škodu, ktorú v súlade s čl. 46 ods. 3 Ústavy SR žiada nahradiť, a to vo výške minimálne 500 €. K tvrdeniu súdu, že malo byť použité ustanovenie § 63 ods. 8 zákona č. 244/2005 Z. z. účinné od 1. júla 2005 poukazoval na to, že manželke vznikol nárok na starobný dôchodok dňom 15. februára 2005. Navrhovateľ žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a vydal konečné rozhodnutie, v ktorom jednoznačne stanoví zákonný postup odporkyne o všetkých sporných skutočnostiach.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu v medziach odvolania odporkyne bez pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zrušiť.

Z obsahu napadnutého rozsudku vyplýva, že krajský súd v preskúmvacom konaní konal a rozhodol aj o rozhodnutiach odporkyne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 4. júla 2007, o uložení povinnosti vrátiť neprávom vyplatené sumy na vdoveckom dôchodku a o zastavení výplaty vdoveckého dôchodku, ktoré boli zrušené dvomi rozhodnutiami odporkyne zo dňa 13. júla 2010 v rámci autoremedúry, to znamená, že už nemohli byť predmetom preskúmania súdom a už vôbec nie „v spojení“ s rozhodnutím z 13. septembra 2006. Krajský súd rozhodoval o rozhodnutí odporkyne zo dňa 13. septembra 2006 a všetkých ďalších rozhodnutiach „v spojení“ s uvedeným rozhodnutím. „V spojení“ s označeným rozhodnutím je možné rozhodovať len o rozhodnutí, ktorým sa mení označené rozhodnutie, ale nie o rozhodnutiach, ktoré nie sú zmenovými rozhodnutiami, ale sú samostatnými rozhodnutiami o dávke (napríklad o jej zvýšení, odňatí, alebo zastavení výplaty).

Odporkyňa pri priznaní vdoveckého dôchodku navrhovateľa rozhodnutím z 13. septembra 2006 vychádzala z rozhodujúceho obdobia na zistenie priemerného osobného mzdového bodu, určeného podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2005 Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu však nie je zrejmé, z akého dôvodu krajský súd zrušil rozhodnutie odporkyne z 22. marca 2011, ktorým dávku vypočítala podľa predpisu platného v čase vzniku nároku na dávku. Odvolací súd súčasne poukazuje na

to, že rozhodnutie z 22. marca 2011 je predmetom konania vedeného na Krajskom súde v Trenčíne pod č. k. 15Sd/128/2011, ktoré je prerušené uznesením z 8. decembra 2011 do rozhodnutia odvolacieho súdu vo veci sp. zn. 15Sd/84/2010 a z obsahu spisov nevyplyva, že by došlo k spojeniu týchto konaní.

Odvolací súd považuje za potrebné poukázať aj na nesprávny právny názor krajského súdu vo vzťahu k ustanoveniu § 112 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. Okolnosť, že rozhodnutie o priznaní dávky vo vyššej sume ako patrila, nenadobudlo právoplatnosť, nie je právne významná, keďže nárok na výplatu dávky dôchodkového poistenia nie je viazaný na právoplatnosť rozhodnutia o jej priznaní, nárok na výplatu dávky vzniká splnením podmienok ustanovených týmto zákonom na vznik nároku na dávku, splnením podmienok nároku na jej výplatu a podaním žiadosti o priznanie alebo vyplácanie dávky (§ 109 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z.).

Krajský súd neodôvodnil ani ako dospel k záveru, že odporkyňa má rozhodnúť o ďalších nárokoch navrhovateľa (úroky z omeškania, nemajetková ujma) v konaní podľa § 172 a nasledujúcich zákona č. 461/2003 Z. z. a z čoho vyvodil záver, že odporkyňa má rozhodovať o nároku zomrelej manželky navrhovateľa na starobný dôchodok a že taká žiadosť bola podaná - v takom prípade by sa navrhovateľ domáhal postupu podľa § 250t O.s.p., kedy by prichádzalo do úvahy ustanovenie § 112 ods. 2 O.s.p. o vylúčení veci na iné konanie.

Nedostatok dôvodov rozhodnutia súdu a tým aj jeho nezrozumiteľnosť je dôvodom na jeho zrušenie a vrátenie veci na ďalšie konanie.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v súlade s § 250ja ods. 3 veta druhá v spojení s § 221 ods.1 a 2 O.s.p.

V ďalšom konaní sa krajský súd vysporiada s otázkou, ktoré rozhodnutia odporkyne sú na základe návrhu (návrhov) na preskúmanie predmetom konania vedeného pod sp. zn. 15Sd/84/2010, resp. 15Sd/128/2011, vysporiada sa so všetkými námietkami navrhovateľa a s otázkou správnosti započítania dôb poistenia manželky navrhovateľa a znova o návrhu rozhodne, pričom svoje závery jednotlivo a náležite odôvodní. V novom rozhodnutí rozhodne krajský súd aj o náhrade trov tohto konania (§ 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.